

Geachte commissieleden, geachte voorzitter,

Ook namens het boekenvak dank voor het organiseren van dit rondetafelgesprek. Fijn en belangrijk met elkaar uit te wisselen. Ik begin met 2 praktische opmerkingen. Allereerst heb ik hier de onderzoeken uitgeprint waar we in het position paper naar verwijzen. Deze stapel laat ik achter bij de voorzitter. De tweede mededeling is dat ik voor u allen dit tasje meegenomen heb. We staan namelijk aan de vooravond van de Kinderboekenweek, het grootste leesfeest voor kinderen, dat we al sinds 1955 met het boekenvak organiseren en bekostigen en dat ook geraakt zal worden door de btw-verhoging. Maar de voorgenomen btw-verhoging op boeken van 9% naar 21% zal grote schade aanrichten op meerdere fronten.

Laat ik beginnen met de kern: lezen is essentieel voor persoonlijke ontwikkeling, welzijn, kansengelijkheid en de kenniseconomie. Het kabinet heeft terecht de verbetering van basisvaardigheden zoals lees- en taalvaardigheid als topprioriteit gesteld. Maar deze btw-verhoging ondermijnt die doelen juist, en wel op drie manieren.

Ten eerste: de btw-verhoging leidt naar verwachting tot maar liefst 4 miljoen minder verkochte boeken per jaar. Meer dan de helft van de boekkopers heeft een lager of gemiddeld opleidingsniveau en een kwart komt uit de lagere sociale klasse. Juist deze mensen hebben toegang tot boeken nodig om hun kansen te vergroten, maar kunnen dat door de btw-verhoging simpelweg slechter of niet meer betalen. Hier leg ik meteen de link naar het Dialogic rapport dat in de APB door premier Schoof verkeerd aangehaald werd. Een lager tarief zorgt er namelijk wel degelijk voor dat minder kapitaalkrachtigen toegang hebben tot boeken. Het is namelijk precies die groep die boeken koopt.

Ten tweede: de boekenketen zelf wordt hard geraakt. Boekhandels verliezen door de btw-verhoging gemiddeld €42.000 omzet per vestiging per jaar, wat kan leiden tot maar liefst 1.500 verloren fulltimebanen, alleen al in de boekhandels, waar de marges al zeer dun zijn. We voorzien omvallen van boekhandels en daar heeft de hele winkelstraat last van want uit onderzoek weten we dat de aanwezigheid van een boekwinkel zorgt voor extra aantrekkingskracht voor het gehele winkelgebied. Elders in de keten – van schrijvers en vertalers tot drukkers en uitgevers – zal nog veel meer banenverlies optreden. Met alle economische gevolgen van dien.

Ten derde: de btw-verhoging treft leesbevorderingsprogramma's zoals de Bibliotheek op school en BoekStart. Scholen en kinderopvangorganisaties zullen naar verwachting 100.000 boeken per jaar minder kunnen aanschaffen, want de compensatie voor schoolboeken geldt niet voor deze kinder- en jeugdboeken. Dit is volstrekt onbegrijpelijk want lezen in kwaliteitsvolle kinder- en jeugdliteratuur is essentieel voor effectief leesonderwijs, wat de leesvaardigheid van kinderen

direct beïnvloedt. Daar komt bij dat de btw-verhoging leidt tot een verlies van 150.000 bibliotheekleden, terwijl die juist méér leden nastreven.

Kortom, de btw-verhoging levert dus sterke négatieve impact op de leesvaardigheid, economie én werkgelegenheid. Ik roep u daarom op om af te zien van de verhoging en daarvoor dekking te zoeken bij zaken die het welzijn schaden in plaats van zoals bij lezen: bevorderen. En die dekking is te overzien want de opbrengst van de btw-verhoging op boeken levert slechts €50-75 miljoen op, oftewel maximaal 3,4% van die €2,3 miljard, terwijl laaggeletterdheid de samenleving jaarlijks ruim €1 miljard kost.

Graag sluit ik af met het volgende: Begin 2009 verhoogde de regering van Letland de btw op boeken van 5% naar 21%. Nog geen acht maanden later hebben zij deze verhoging terug moeten draaien na talloze ontslagen bij uitgeverijen en een scherpe daling van de boeken verkoop in het land. De minister van Cultuur zei daarover *“The decision was hasty and erroneous and caused huge losses in the industry, but it has not brought anything to the state budget”*.

Oftewel: bezint eer ge begint.

Dank u wel.